

Litteratur.

Befolkningsspørgsmaalet.

Danmarks Erhvervs- og Samfundsliv. En Lærebog i Danmarks Statistik. Af Professor *Jens Warming*. 2. Udg.

Anden Udgave af Professor *Warmings* »Danmarks Erhvervs- og Samfundsliv« vil udkomme i Hæfter paa tilsammen ca. 70 16-sidede Ark à 35 Øre; foreløbig foreligger 1. og 2. Hæfte med ialt de 35 Ark. Saa godt som hele første Hæfte er optaget af Befolkningsspørgsmaalet, og det er kun dette, denne Anmeldelse gælder.

Befolkningsspørgsmaalet har i de senere Aar rundt om fremkaldt en overordentlig righoldig Litteratur. Det meldte sig først i Frankrig, men har efterhaanden bredt sig til saa at sige alle vest-, mellem- og nordevropæiske Lande, hvor i flere Tilfælde Fødselspromillen er endnu mindre og Faren for »Affolkning« derfor endnu større end i Frankrig. — Stærkest bliver Spørgsmaalet vel nok behandlet i Tyskland, hvor *Oswald Spengler* for allerede 20 Aar siden med sit Værk »Der Untergang des Abendlandes« skrev sit alvorlige mène, mène tøkæl, der særlig siden 1933 er gentaget og forstærket Gang paa Gang af en Række Forfattere, som ud fra racebiologiske og visse andre Synspunkter fremholder, hvor nødvendigt det er, at der i Befolkningen i dette Spørgsmaal sker det, *Burghofer* i sine Bøger: »Völker am Abgrund« og »Volksdeutsche Zukunft« kalder »einer seelischen Umstimmung«, hvis »Volksnot und Volkstod« skal undgaas. — I Sverige, hvor Fødselshyppigheden er mindre end i noget andet Land, fremkom for nu 5 Aar siden Egteparrets Professor *Gunnar* og *Alva Myrdals* Bog: »Kris

i befolkningsfrågan«, der længe vil komme til at staa som et Arbejde af stor klassisk Værdi. Fra Sverige foreligger desuden fra de senere Aar en halv Snes vægtige Betænkninger fra den svenske Befolkningskommission, der giver de forskellige Sider af Befolkningssspørgsmaalet en saare indgaaende Behandling.

Danmark har ogsaa sin Befolkningskommission, der har afgivet et Par Betænkninger, og flere er vel i Vente. Desuden har vi mange gode statistiske Arbejder fra Professor *H. Cl. Nybølle* m. fl. og endelig men ikke mindst fhv. Departementschef *Adolf Jensens* »Befolkningssspørgsmaalet i Danmark«, der i et uovertræffeligt Sprog giver en paa en Gang grundig og dog for enhver tænkende Læser letforstaaelig Fremstilling af Spørgsmaalet, saaledes som det stiller sig i vort Land — kort sagt en fortræffelig Haandbog, som vist desværre — trods sin Prisbillighed — kun er kendt og læst af altfor faa. — Det er nok, som Ad. Jensen selv et Sted i sin Bog siger:

»Propagandaen for en positiv Befolkningspolitik har det slet ikke let i Danmark. Ikke som f. Eks. i Sverige, hvor Nedgangen i Fødselstallene har vakt en næsten panikagtig Stemning, der har grebet dybt ned i Samfundet og bl. a. banet Vejen for rundhaandet Bevilling af Statsmidler til Undersøgelse og Imodegaaelse af Ondet. Her i Danmark ser man i Almindelighed mere roligt paa Sagen, og i hvert Fald mærkes der ikke meget, som ligner Opskræmthed. Maaske kan Forskellen delvis forklares ved, at Faldet i Fødselshyppigheden ikke, i hvert Fald ikke endnu, er saa stort hos os som i Sverige. Men i det væsentlige hænger det dog nok sammen med Forskel i Folkepsyken paa denne og hin Side Sundet. Vi Danske er meget tilbøjelige til at se lyst paa Tingene og til ofte bekvemt at hengive os til noget i Retning af Fatalisme: det gaar nok!«

Og saa er det dog saadan, som Ad. Jensen ogsaa gør opmærksom paa, at alle Tidens øvrige politiske og sociale Spørgsmaal er smaa i Forhold til Befolkningssspørgsmaalet. — Lad være, at det ikke hos ret mange rører Sindet stærkt at høre, at den nordiske Race i Tal

gaar tilbage, mens andre gaar frem, saa at f. Eks. den slaviske Race snart vil udgøre Halvdelen af Evropas Folkemængde imod kun $\frac{1}{3}$ for Hundrede Aar siden. Maaske ej heller det, at Fødselsoverskuddet herhjemme er i saadan Tilbagegang, at vort Land efter al Sandsynlighed fra omkring 1970 vil have en i Tal aftagende Befolkning. Man mener vel, det er noget, som ligger saa langt ude i Fremtiden, at man ikke i Øjeblikket har Tid til at skænke det større Opmærksomhed. — Men naar det faktisk stiller sig saaledes, at Antallet af skolepligtige danske Born i 1942 vil være 62 000 færre end 10 Aar før, og at der givetvis nogle faa Aar senere maa blive en tilsvarende Nedgang i Tallet af arbejdsføre Unge, ja, saa er det dog Realiteter, som maa paakalde Interesse langt ud over de Kredse, der direkte har med Varetagelsen af Skole- eller Beskæftigelsesspørgsmaal at gøre.

Det er forstaaeligt, at Professor *Warming* i sin Lærebog i Danmarks Statistik har villet give Befolkningsspørgsmaalet en anselig Plads; men det er maaske ogsaa forstaaeligt, at nogle gaar til Læsningen af dette Afsnit uden store Forventninger om at finde synderlig andet, end hvad der før er sagt af andre; det statistiske Talmateriale maa i Hovedsagen blive det samme. Og dog! Statistik er en mærkelig Materie. Der er sagt meget slemt om den. Poetiske Naturer lider den gennemgaaende ikke. Og saa er det dog i Virkeligheden saaledes, at Statistiken, samtidig med at den giver det solideste Grundlag for reale Konklusioner, tillige giver et grundfæstet Grundlag for mangfoldige Reflektioner, ogsaa af følelsesbetonet Art. — Det er nok med Statistik som med Jura, at begge Videnskaber i sig rummer Plads for menneskelige Betragtninger.

Man bliver stærkt mindet herom ved at læse Prof. Warmings Afhandling. Betragtningerne ligesom vejer mere til end Tallene, eller maaske rettere: de levende-

gør Tallene, saa at disse rykker nærmere ind paa Læseren, selv om denne maaske ikke kommer til at ud-
drage ganske det samme af dem som Forfatteren.

Professor Warming er vel ogsaa Tilhænger af det, man med et enkelt og pænt Udtryk kalder »positiv Befolkningspolitik«. Han frygter ikke, som i sin Tid *Malthus*, at Verdens Folketal skal vokse stærkere end Produktionen af Føde og Raastoffer, og han mener, at der i en stagnerende eller aftagende Befolkning vil være mindre af Initiativ og Virketrang end i et stærkt voksende Land, hvor der uvilkaarlig vil være koncentreret mere Interesse og Energi om Fremskridtet: »For den enkelte Forsørger virker en stor Flok Børn stimulerende!« — Ja maaske; man kan dog næppe sige, at de børnerige Lande: Rusland, Kina og Indien afgiver noget Bevis herfor; man skal vist passe paa ikke at dømme for meget efter Øjeblikkets Tyskland og den Befolkningslære, som udgaar derfra. — Men helt enig med Forfatteren vil mange være, naar han fremhæver den umiddelbare Glæde og Berigelse ved at have en Flok Børn. Men, tilføjer han, »der kræves megen aandelig Udvikling for paa Forhaand at vurdere denne Berigelse, som jo strækker sig over en lang Aarrække, og det maa derfor befrygtes, at de mere kortsynede Momenter ogsaa i Længden vil veje stærkt, saaledes at man kommer ned til »Tobørnssystemet« eller endnu mindre. Dette Systems Venner staar ofte sig selv i Lyset.« — Til at opretholde Folketallet kræves der som bekendt godt 3 Børn pr. Ægteskab, da en Del — 8 pCt. af Mændene og 16 pCt. af Kvinderne — ikke bliver gifte, og 9 pCt. af Ægteskaberne allerede før Børnebegrænsningens Tid var varigt barnløse.

Forfatteren mener ikke, at den herskende Depression og Arbejdsløshed skyldes Overbefolkning; den skyldes snarere, at man ikke har kunnet tilpasse sig til den langsomme Tilvækst, end at der er for mange Mennesker; det er altsaa et Spørgsmaal om bedre Organisation. Om Befolkningsforholdenes Indflydelse paa

Landbruget siges der, at det med den fremtidige Aldersfordeling vil blive umuligt at lægge saa megen Vægt paa ung Arbejdskraft; selv om Landbruget faar samme Andel af hver Aldersklasse, faar det ialt et lavere Antal, fordi der ikke findes saa mange Unge. Imidlertid er begge Parters Instinkter imod den Løsning, som er naturlig i Byerne, at de unge erstattes af ældre, som opgiver at blive selvstændige. Bønderne ønsker Karle, ikke gifte Folk, og Arbejderne ønsker Jord, hvis de skal blive ved Landbruget. Men i Modsætning til Byerne er der intet til Hinder for at gøre Bedrifterne mindre. Dog kommer der ogsaa en Chance for Herregaardene, der gerne benytter gifte Folk. — Man maa derfor i hvert Fald give Landbrugets Ungdom samme Chance for Selvstændighed som hidtil, og dette kræver foreløbig Udstykning; naar Børnebegrænsningen har været længere, løser Problemet sig selv, idet Ungdommen saa ikke behøver flere Ejendomme, end der bliver ledige ved de Gamles Afgang.

Der vil endvidere ske en Forskydning til Gavn for Arbejdslønnen og til Skade for Jordrenten, ligesom sket er i Frankrig, hvor Folketallet længe har stagneret. Kapitalrenten vil ogsaa falde, naar der ikke skal bruges Kapital til saa mange Boliger, Fabrikker, Trafikmidler, Skoler o. s. v. — Henved Halvdelen af det nuværende Kapitalbehov skyldes, efter Forfatterens Opfattelse, Befolkningstilvæksten, medens godt Halvdelen skyldes stigende Velstand (større Boliger m. m.) og tekniske Fremskridt, hvis Indførelse ofte kræver Kapital.

Med den aftagende Befolkningstilvækst vil Fagfordelingen ogsaa blive anderledes, og der anføres mange Grunde herfor, som maa have i Erindring ved Valg af Livsstilling og ved al Investering, maaske særlig det sidste, fordi et Menneske bedre kan skifte Fag end en Maskine, og fordi en Del af det byggede varer længere end et Menneskes Arbejdsaar.

At 18 pCt. af Befolkningen vil være over 60 Aar i Stedet for 10 pCt., betyder dels stor Magt hos de Gamle og Fare for Forsinkelse af Fremskridt, dels en stor Forsørgerbyrde. — Det bliver nødvendigt at gøre det muligt for de Gamle at udnytte den Arbejdskraft, de endnu har, og det vil de selv være glade ved. Til den forøgede Byrde overfor de Gamle svarer imidlertid en formindsket Byrde overfor Børnene. Mange af de Gamle har dog sørget for sig selv; Børn kræver Kapital, Gamle har skaffet Kapital. Men man er gladere ved at ofre for sine egne Børn end for de gamle, eventuelt helt fremmede Folk, som man kun mærker gennem Skatterne.

Forholdet »By og Land« ofrer Forfatteren, som naturligt er, en længere Omtale, der foruden Tallene, som belyser den store Forskydning, der har fundet Sted de sidste 100—150 Aar, indeholder en Mængde personlige Betragtninger, som, hvad enten man kan tiltræde dem eller ej, i hvert Fald maa siges at være meget interessante og tankevækkende. Den skete Reduktion af Antallet af Landmænd er næsten helt Netto, siger Forfatteren, »idet der som Omkostning kun kan nævnes Landbrugets Teoretikere (Forsøgsledere, Lærere, Konsulenter, Fagredaktører); der kan altsaa(?) ventes en omtrent tilsvarende Reduktion af Produktionsprisen, maaske endog større, idet Jordrenten reduceres«. — Af saadanne ejendommelige Betragtninger findes der navnlig i dette Afsnit ikke saa faa, som vi dog ikke her skal nærmere ind paa, da det vil kræve en mere indgaaende Behandling af Emnet »Land og By«, som der maaske senere kan blive Lejlighed til.

Befolkningsspørgsmaalets sidste Afsnit omhandler »Antropometri«, et herligt Ord, som betyder Læren om Menneskemaaling, i dette Tilfælde dog nok kun Højdemaaling. Afsnittet er ikke stort, $7\frac{1}{2}$ Side, og heraf er en ikke lille Del optaget af Læren om Middelfejl og andre matematiske Finesser, som aabenbart interesserer

Forfatteren meget. Nævnt bliver dog den Realitet, at Gennemsnitshøjden for tyveaarige Mænd i 1937 var 171,0 cm, medens den i 1852—56 var 165,5 cm. For Kvinder er den henved 10 cm mindre. — For nulevende unge danske Mænd er den altsaa ca. 6 cm mere end i Halvtredserne. — Forfatteren mener, at denne Højdetilvækst navnlig maa tilskrives bedre Ernæring, men ogsaa kortere Arbejdstid, skaansommere Behandling af Børn og Unge, mere Sport og Gymnastik samt i det hele hygiejniske Fremskridt. Og dette er vist altsammen rigtigt; men det er sikkert ogsaa rigtigt først at nævne den bedre Ernæring, hvilket især vil sige en rigtigere Ernæring, der, bedre end tidligere ofte var Tilfældet, indeholder tilstrækkeligt af de Stoffer, Moderen og hendes Barn har Brug for. —

Den nævnte Højdetilvækst er forøvrigt ikke større, end hvad man andre Steder har konstateret; i Norge skal den i sidste Aarhundrede have været 10 cm og i Holland endog 12 cm.

Det kan, som Forfatteren ogsaa bemærker, omtvistes, hvorvidt det i sig selv er en Lykke at være høj. Ingen vil vel paastaa, at Energi og Intelligens vokser med Højden, nogle vil maaske endog sige tværtimod! Men alligevel har dog nok den svenske Befolkingskommission Ret, naar den i sin Betænkning om »Næringsfrågan« stærkt fremhæver, at en hensigtsmæssigere Ernæring af Mødre og Børn ikke blot vil have en mindre Spædbarnsdødelighed til Følge, men at den ogsaa vil bidrage til, at Børnene faar en bedre baade legemlig og aandelig Udvikling, saaledes at det med Rette kan siges, at den bedre Ernæring er til Gavn i baade kvantitativ og kvalitativ Henseende.

Vi har hermed givet nogle Uddrag af den foreliggende Afhandling; det siger sig selv, at det kun kan blive en lille Mundsmag af Afhandlingens 155 indholdsrige Sider, der saa at sige alle giver Udtryk for Forfatterens Opfattelse af de behandlede Spørgsmaal, hvortil han knytter

sine egne subjektive Betragtninger, som ikke alle vil kunne dele. Men tankevækkende og i mange Tilfælde uhyre rammende er de i hvert Fald, og det maa meget ønskes, at mange vil faa Lyst til at gøre sig nærmere kendt med Befolkningsspørgsmaalet, saaledes som Professor *Warming* her i en i bedste Forstand populær Form har forelagt det for Læseverdenen.

H. J. Rasmussen.

Beretning om Forsøg med Kartofler.

Forsøgene paa De Danske Spritfabrikkers Forsøgsgaard.

Sortsforsøgene i den nu foreliggende Beretning Nr. IV indtager som i de foregaaende Publikationer en fremtrædende Plads. De nye Sorter, der stadig kommer frem, maa afprøves for derigennem at faa konstateret deres Værdi i Sammenligning med de ældre, kendte Sorter.

Det er et værdifuldt Materiale, der Tid efter anden er erhvervet som Resultat af disse Forsøg; det beror ikke mindst derpaa, at man for adskillige Sorters Vedkommende kan anføre et gennemsnitligt Resultat for en længere Aarrække (for »Alpha« saaledes 11 Aar, for flere fremragende Frederikshøj-Sorter 6—7 Aar). Det giver en Stabilitet, som man ofte maa savne i lignende Forsøg.

Forsøgene med Sprøjtning, Forspiring m. v. har i særlig Grad almen Interesse. Der hersker ingen Tvivl om, at den aarlige Forspiring af Læggematerialet samt Sprøjtningen under Væksten kan foretages med Fordel, men Merudbyttet for Sprøjtning kan i de enkelte Aar svinge meget stærkt som Følge af Vejrforholdene. De aarligt tilbagevendende Sprøjtningforsøg, som Spritfabrikkerne her lader foretage, faar derfor en særlig Værdi, idet de giver Mulighed for en Vurdering af den økonomiske Betydning, der knytter sig til de nævnte Sikringsforanstaltningers regelmæssige Gennemførelse. Som Gennemsnit for 13 Aar har Sprøjtningen af Deodara givet et Merudbytte paa ca. 9 pCt., medens mere modtagelige Sorter som Richters Imperator har givet omtrent 3 Gange saa stort Merudbytte for denne Behandling.

Forsøgene med Forspiring har for en Aarrække vist et endnu større Udbytte, end der er opnaaet ved Sprøjtning alene.

Foruden de Forsøg, der direkte angaar Kartofler til Spritfremstilling, har man tillige prøvet forskellige Sorter Spisekartofler. Den ret nye Sort, Bintje, der i tidligere Aar har givet særdeles lovende Resultater som Tidligkartoffel, har tillige vist sig fremragende i Udbytte ved Fuldmødenhed.

Man har hidtil savnet faste Regler til Bedømmelse af Spisekartoflernes Kvalitet. For at afhjælpe denne Mangel har der i de 2 sidste Aar været etableret et Samarbejde mellem Laboratoriebestyrer *Frode Hansen* og A/S Dansk Gærings-Industri; Resultatet heraf er blevet dels Udarbejdelsen af en Farveskala til Brug ved Bedømmelse af Kartoflernes Mørkfarvning og dels Afprøvning af Apparater til Bestemmelse af Brudgrænse og Penetration (Konsistens, Fasthedsgrad).

C. A. N.

Mindre Meddelelser.

Godsejer Viktor A. Goldschmidts Legat (Afdeling B).

Legatet, der bestyres af Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Præsidium, skal anvendes til Forsøg og Undersøgelser, der har til Formaal at fremskaffe Midler til Bekæmpelse af Sygdomme hos Dyr.

Legatportionerne, der er strengt personlige, kan gives for et Tidsrum af indtil 3 Aar. Portionernes Størrelse fastsættes i hvert enkelt Tilfælde af Legatbestyrelsen.

Ansøgning om Andel i Legatet, bilagt med udførlige Oplysninger om, til hvilket Formaal og paa hvilken Maade Beløbet agtes anvendt, maa indsendes til Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, Rolighedsvej 26, København V., inden den 1. Juli d. A. — Ansøgningsskema benyttes ikke.

Uddeling af Forsøgsleder Helwegs Mindelegat.

Den ledige Portion paa 1000 Kr. af Helwegs Mindelegat er af Legatbestyrelsen — Landhusholdningsselskabets Præsidium — tildelt Assistent, Landbrugskandidat Olav Johan Olesen, Sophiehøj pr. Rødby, til en Rejse til Holland og Tyskland for at studere Metoder og Teknik ved Forædling og Frøavl af Sukkerroer.

Landbrugets Prisforhold i April Maaned 1939.

(Ved Det landøkonomiske Driftsbureau).

Tabel 1. Priser i Kr. pr. 100 kg.

	1938			1939		
	Hele Aaret	Jan.—April	April Md.	Jan.—April	Marts Md.	April Md.
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk (ab Mejeri) ¹⁾	13,31	13,07	12,98	13,76	13,60	12,91
Smør, Notering	230	222	215	248	248	226
do., Afregningstal	236	228	224	251	251	232
Ost, 20 pCt.	90	90	90	90	90	90
Æg	117	97	76	91	76	85
Slagterisvin, 1.Kl., m.Kort (sl.V.)	176	180	189	176	180	176
do. uden Kort (do.)	94	100	100	120	125	125
Slagtekøer, Kbhv., 1. Kl. (lev.V.)	50	50	50	53	54	55
Stude og Kvier, Esbj., 1. Kl. (do.)	59	60	59	61	62	64
Smaagrise, Køge, Kr. pr. Stk. .	35	39	43	48	51	53
Kælvkøer, Odense ²⁾ , 1. Kl., Kr. pr. Stk.	402	—	—	425	425	425
Unge Heste, Odense, Kr. pr. Stk.	1093	1080	1100	1100	1100	1100
Hvede, Sælger	16,06	17,66	16,69	14,36	14,21	14,54
do., Køber	15,76	17,40	16,38	14,05	13,96	14,16
Rug, Sælger	15,86	17,58	15,75	14,62	14,38	14,81
do., Køber	15,57	17,26	15,38	14,27	14,13	14,40
Byg, 2/r, Sælger	14,81	17,22	15,75	11,79	11,39	11,66
do., Køber	14,43	16,80	15,25	11,49	11,13	11,38
Havre, Sælger	13,98	15,83	15,06	12,29	11,90	12,75
do., Køber	13,48	15,33	14,56	11,77	11,40	12,25
Hø	7,73	6,94	7,00	7,83	7,75	7,88
Kartofler, Sælgers St., Sjæll. ..	5,27	5,61	5,06	5,17	5,00	4,69
Runkelroefrø, VIII-St.	59	63	60	57	60	60
Kaalroefrø	57	60	60	55	55	55
Rødkloverfrø, sildig	192	162	160	228	223	215
Hvidkloverfrø	290	241	245	402	410	415
Hundegræsfrø	104	93	88	148	148	140
Alm. Rajgræsfrø	64	56	56	89	89	91
Ital. do.	39	28	30	58	59	65
Foderstoffer:						
Bomuldsfrøkager	15,50	15,63	14,88	15,02	14,56	15,06
Solsikkekager	16,63	16,68	15,56	15,76	15,13	15,56
Palmekager	15,38	15,59	15,31	13,51	13,06	13,13
Hvedeklid	14,25	15,92	15,88	10,88	10,81	10,81
Majs, La Plata	16,54	17,38	—	15,21	14,75	14,81
Kunstgødning:						
Chilesalpeter	17,05	17,34	17,60	17,34	17,40	17,60
Kalksalpeter	16,53	16,79	17,05	16,79	16,85	17,05
Sv. Ammoniak	16,58	16,84	17,10	16,84	16,90	17,10
18 pCt. Superfosfat	6,63	6,78	6,80	6,78	6,80	6,80
40 „ Kaligødning	13,49	13,83	13,95	13,83	13,95	13,95

1) Ekskl. Mælkeafgift.

2) Bestaaet Tuberkulinproven.

Tabel 2. Prisindeks. (Femaaret 1909/14 = 100).

	1938			1939		
	Hele Aaret	Jan. — April	April Md.	Jan. — April	Marts Md.	April Md.
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk	127	124	124	131	130	123
Smør, Notering	110	106	103	119	119	108
do., Afregningstal	113	109	107	120	120	111
Ost	158	158	158	158	158	158
Æg	99	82	64	77	64	72
Slagterisvin med Kort	181	186	195	181	186	181
do. med og uden Kort ¹⁾	180	184	194	181	186	181
Slagtekoer (København)	86	86	86	91	93	95
Stude og Kvier (Esbjerg)	97	98	97	100	102	105
Unge Heste (Odense)	148	147	149	149	149	149
Hvede	116	128	121	104	103	105
Rug	133	147	132	123	121	124
Byg, 2/r.	115	134	122	92	88	91
Havre	116	131	125	102	99	106
Hø	113	101	102	114	113	115
Kartofler, Sælgers St., Sjæll. ...	141	150	135	138	133	125
Foderstoffer:						
Bomuldsfrøkager	106	106	101	102	99	103
Solsikkekager	129	130	121	122	117	121
Palmekager	135	137	135	119	115	115
Hvedeklid	128	143	142	98	97	97
Majs, La Plata	148	155	—	136	132	132
Kunstgødning:						
Chilesalpeter	86	87	89	87	88	89
Kalksalpeter	86	87	88	87	87	88
18 pCt. Superfosfat	112	115	115	115	115	115
40 » Kaligødning	113	116	117	116	117	117
Vejet Prisindeks for:						
Mejeriprodukter	116	112	111	123	122	114
Husdyrprodukter, ialt	128	126	126	130	130	126
Korn	118	133	126	102	100	103
Planteprodukter, ialt	119	132	125	105	103	105
Landbrugsprodukter, ialt	128	126	126	128	128	124
Kraftfoder	123	129	123	113	109	112
Kunstgødning	97	99	100	99	99	100
Andre Vareindkøb	88	89	89	100	100	100
Vareindkøb, ialt	114	118	115	108	106	108

1) Forholdsmæssigt beregnet.